

Szikszay Olivér

AZ NYPSZ MAGYAR NYOMDÁSZATÉRT DÍJASA 2011-BEN

Péteri Károly

Amennyiben családi ismeretségünk nem lett volna sokkal régebbi keletű, úgy 1958. szeptember elején találkozhattunk volna először a Tolnai Lajos utcai, számunkra szép emlékű, Ságvári Endre Nyomdaipari Tanulóintézetben. Akkor kezdtünk ismerkedni ugyanis szakmánkkal, ő a kézi szedéssel, míg én a (magasnyomó) gépmesterséggel. Talán egy kicsivel nagyobb becsületet kapott akkoriban a nyomdaipar azzal, hogy sorban indultak osztályok érettségizett fiatalok számára. Az akkor kezdett tanulókból később számosan lettek vezetők az iparban vagy akár az azzal rokon területeken is. Nem volt ez másképp Szikszay Olivérrel sem, aki második minőségében vonult nemrég „nyugdíjba”, elnyerve a nyomdászoknak adható legrangosabb szakmai kitüntetését, a Magyar Nyomdászatért életműdíjat.

Ha már a családról esett szó, azzal kezdeném, hogy egész eddigi életemben meghatározó volt a mindenkori családi háttér. Szüleim mellett, ifjúkoromban, valamint önálló életemben is ez adott biztonságot, nyugalmat, erőt – szóval mindazt, ami biztosította, hogy mindig a kellő módon foglalkozhassak a munkámmal és a tanulással.

A mi gyermekkorunkban még nem volt tv, a rádió sem volt általános; így sokkal több idő – és igény! – jutott olvasásra. Ehhez egy élmény: ha egyszer hozzájutottunk egy-egy régebbi könyvhöz, azt egyikünk olvasta s a többiek körbeülték.

A gimnáziumi érettségi után, édesapám egy könyvkötő barátjának tanácsára jelentkeztem kéziszedő tanulóknak. Élmény volt találkozni azokkal az anyagokkal, eszközökkel, amelyeket addig ismeretlenül, csak a nyomtatott papírról „ismertünk”. Betűk, léniák, klisék és a sok-sok hozzá tartozó kvadrát, stégek, tézók, hajó stb. Kiváló szakoktatók vezettek be minket a szakma rejtelmeibe. Ma már ritkaságszámba menő

szakkönyveket szerezhettünk be akár egy évi részletfizetésre is. Sokan őrizzük még ezeket a könyveket, szinte ereklyeként.

Az iskola tanműhelyében eltöltött egy év után a második év gyakorlatát már a Szikra Lanyomdában végeztem. Belekerülve ezzel a „mélyvízbe”, ami az újság- és könyvkészítést jelentette.

Evidens volt, hogy a szakmunkásvizsga után mindjárt a Szikrában kezdem-folytatom a munkát. A kéziszedésből hamar átváltottam a lino-type gépszedésre – ami akkor, ugye, termelékeny, gyors szövegelőállítási rendszer volt. Közbejött a katonaság, majd ezt követően – illetve még aközben – felvettek az akkor induló Felsőfokú Könnyűipari Technikumba. Érettségivel a hátam mögött, szerettem volna a szakmát felsőfokon is megtanulni. A 1962-ben indult FKT utóbb főiskola lett; majd, mint tudjuk, mára egyetemé nőtte ki magát Óbudán.

HOGYAN TALÁLKOZTÁL A MŰSZAKI EGYESÜLETTEL?

A hatvanas évek elején lettem tagja, és kezdtem egyre gyakrabban részt venni az egyesület rendezvényein, előadásain. Akkortájt jószerével az volt a továbbképzés, szakmai ismeretszerzés egyik legjobb módja. Szinte hét nem telt el anélkül,

hogy ne lehetett volna egy-egy érdekes előadást hallgatni a szakmában ismert-elismert emberektől. A nyomdaipari szakosztályon belül, akkor még, a szakmának megfelelően felosztva számos körre tagozódott a tagság. Így pl. a korrektor körön belül érdekes nyelvtani-irodalmi előadásokat hallhattunk. Ki tudja már, a magunkfajta öreg rókákön kívül, hogy mivel foglalkozott a korrektor. A mai nyomtatványtömegben pedig nem ártana kicsivel több fogalmazás- és helyesírástudás. És akkor még csak a kinyomtatott szövegekről szóltam.

Az idő előrehaladtával egyre szaporodtak a hazánkban eladni szándékozó nyugati, elsősorban (nyugat)német cégek előadásai, bemutatói; amelyeken legalább nyomokban követhettük a technika, technológia fejlődését. Az egyesület mellett az ismeretszerzés másik módja az iskola volt, ahol gyakorlatilag a csoporttársaim üzemeiben tett látogatásokon egymástól tanultuk a számunkra egyébként ismeretlen vagy rokon területeket. Ezzel együtt a felsőfokú technikumban, majd a főiskolán a szaktárgyakat az adott terület hazánkban legjobb, legelismertebb szakemberei tanították.

SAKMAI MUNKÁD HOGYAN ALAKULT A TOVÁBBIÁKBAN?

A technikum, majd a „felsőbb osztályba sorolás” után már a főiskola elvégzésével először gyártás-előkészítő lettem, majd művezetői, a továbbiakban különböző termelésvezetői beosztásokba kerültem. Közben a nősülést követően megszületett a fiam, majd a lányom is.

A Szikra Lapnyomdában – és azt hiszem, ez nem csak a mi üzemenkre vonatkozott az iparban – rendkívül szervezett, mozgalmas „társasági élet” zajlott. A folyamatos, három műszakos termelésből eredően nem elhanyagolható fizikai teljesítmény mellett mindig volt idő és lehetőség a legkülönbözőbb kultúr-, sport- és egyéb rendezvényeken való részvételre. Ezeket, szinte kivétel nélkül, mindenki a családdal együtt vett részt. Így gyerekeim egyszerűen „belenőttek” a nyomdász kollektívába a számtalan gyermeknap, kirándulás, együttfocizás, üdülés révén. Pályaválasztásuk ebből, szülői ösztönzés nélkül is, egyenesen következett – kis túlzással azt is mondhatom, elég volt számukra azt látni, hogy egy szakma, amit az édesapjuk ennyire szeret; és egy közösség, ahol annyira jól érzik magukat.

Miután mindketten a nyomdászszakmát választották; így jutottunk végül a mai helyzetig, amikor is az aktív munkából a 2000-es nyugdíjba vonulás után, jelenleg a fiam nyomdájában vagyok „alkalmazott”.

HOGYAN LETTÉL A NYOMDAIPARI SZAKOSZTÁLY EGYIK VEZETŐJE?

A Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület fentebb már említett szakmai ismeretterjesztő tevékenységébe egyre inkább bekapcsolódva sokan jutottunk el fokozatosan a rendszeres részvételtől (jelenléttől) a szervezésbe való bekapcsolódásig és a szervező-vezető pozíciókig. Az egyesület egészére jellemző a tagok és vezetők tevékeny részvétele – „társadalmi munkája” – az egyesületi életben. Miközben az elnöki-főtítkári „cím” felváltva egy-egy nyomdász és papíros ipari szakemberé volt; az operatív munkában az alkalmazottak között Pesti Sándor ügyvezető a szakképzett nyomdász. Mellette az idők során nyomdásszá lett a mindeddig első munkahelyéről papíron már nyugállományba vonult Terus (Kardosné Nagy Teréz) és pénzügyesünk, Erzsók (Fodor Erzsébet), akik nélkül nehezen képzelhető el eredményes egyesületi munka. Így nekik is és az egyesület rendezvényein előadóként vagy bármily módon közreműködőként résztvevőknek is része van abban, hogy az életműdíjat megkaphattam.

Bár egyesületünknek négy szakosztálya van, alapvető súlyát mindig a nyomdaipari és papíros szakosztály adja. Ezek közül a nyomdaipari szakosztály titkári pozícióját töltöttem be kétszer négy évig, majd „címet váltva” négy évre plusz egy év ráadással voltam elnöke, amit ez idén átadtam a „fiatalságnak”. Maradok így csupán az elnökség tagja.